

Lokalna anestezija pri operaciji očesa

V tej brošuri je razloženo, kaj lahko pričakujete pri operaciji očesa, ki poteka z lokalno anestezijo. Skupaj so jo napisali anesteziologi, pacienti in predstavniki pacientov.

Lokalni anestetik, ki se uporablja pri operaciji očesa

Lokalni anestetik je vrsta zdravila, ki preprečuje, da bi čutili bolečino. Pri operaciji očesa se lahko da v obliki **kapljic** in/ali **injekcije**. Po prejetju lokalnega anestetika boste še vedno pri zavesti in se boste zavedali, kaj se vam dogaja. Namen je, da med operacijo ne čutite nobenih bolečin.

Prednosti lokalne anestezije

Lokalni anestetik običajno zelo dobro pomaga, da med operacijo očesa ne čutite bolečin. Ravno tako:

- nekaj ur po operaciji lajša bolečine
- običajno predstavlja manjše tveganje in ima manj stranskih učinkov od splošne anestezije, zlasti, če ste starejši
- omogoča hitrejše okrevanje po operaciji, tako da greste lahko domov že isti dan
- omogoča, da še naprej jemljete večino običajnih zdravil
- Omogoča, da veliko bolj svobodno jeste in pijete, kot pri splošni anesteziji – osebje v bolnišnici vam bo o tem svetovalo.

Raje bi dobil splošno anestezijo; ali lahko izbiram?

- Ja. Nič se vam ne bo zgodilo, če boste razumeli in se strinjali s tistim, kar je načrtovano za vas.
- Če bi raje prejeli splošno anestezijo, se morate o tem čimprej posvetovati s svojim anesteziologom ali kirurgom. Morda obstaja zdravstveni razlog, zakaj splošna anestezija ni priporočljiva. Morda boste morali na operacijo dlje čakati, saj je lahko čakalni seznam za operacijo s splošno anestezijo daljši. Nekateri bolnišnice morda ne opravljajo operacij s splošno anestezijo.

Kako se lokalni anestetik daje?

Obstajata dve vrsti lokalnega anestetika:

- pri nekaterih operacijah se lahko uporabijo kapljice, ki omrtvičijo oko. Injekcije niso potrebne. Vaš kirurg vam bo lahko povedal ali je to možno pri vaši operaciji
- pri mnogih operacijah je potrebna injekcija lokalnega anestetika. Sem spadajo operacije, pri katerih mora biti oko zelo mirno, kot je na primer operacija očesne mrežnice. Najprej se dajo kapljice, da omrtvičijo površino očesa. Nato se v bližino očesa da injekcija (vendar ne v samo zrklo).

Ali injekcija lokalnega anestetika povzroča bolečino?

To je odvisno od posameznika. Da je čim manj neprijetno, se najprej uporabijo očesne kapljice, ki omrtvičijo površino očesa. Uporablja se zelo tanka igla, pri čem lahko začutite bodljalj ali pritisk, ki običajno traja manj kot minuto.

Ali lahko pri operaciji očesa vsi prejmejo lokalni anestetik?

Ne. Da bi se operacija lahko varno izvedla z uporabo lokalnega anestetika, morate biti sposobni:

- ležati dokaj mirno 45–60 minut
- slediti preprostim navodilom.

Lokalni anestetik se običajno ne priporoča, če:

- ste alergični na zdravila prisotna v lokalnem anestetiku
- ne morete ležati dokaj zravnano
- težko mirujete oziroma je to za vas nemogoče na primer zaradi Parkinsonove bolezni
- se težko spomnite, kaj se dogaja, na primer zaradi zmerne demence
- se vam kašlja in tega ne morete nadzorovati
- imate resne težave s sluhom
- boste težko razumeli, o čem govorijo
- imate hudo klavstrofobijo.

Če kaj od tega velja za vas, se bosta kirurg in anesteziolog pogovorila o drugih možnostih, vendar bosta upoštevala splošno anestezijo.

Kdo da lokalni anestetik?

Tako anesteziologi kot očesni kirurgi so usposobljeni za dajanje lokalnega anestetika.

Ali lahko zaradi lokalnih anestetikov pride do kakšnih zapletov?

Uporaba lokalnih anestetikov pri operaciji očesa je za veliko ljudi najvarnejša izbira. Včasih se lahko pojavijo podplutbe ali podpluto oko, saj injekcija poškoduje majhno krvno žilo okoli očesa. To po navadi ni resno, lahko pa kakšen teden izgleda grdo. Do tega pogosteje pride, če jemljete aspirin ali druga zdravila, ki redčijo kri.

Krvavenje po injekciji lahko v redkih primerih povzroči težave okoli očesa. Vaš kirurg se lahko odloči, da je potrebno operacijo prestaviti na drugi dan.

Resnejši zapleti

Tveganje, da pride do znatne škode na očesu, ki bi vplivala na vaš vid, žile ali očesne mišice, je približno 1 na 5000 ali manj (kar pomeni, da je prizadet le 1 od 5000 obravnavanih pacientov). V redkih primerih lahko resno vpliva na vaše srce ali dihanje. Vaš anesteziolog in očesni kirurg vam lahko več povesta o teh zapletih.

Pred operacijo

Če imate načrtovano operacijo, lahko veliko naredite, da se pripravite na operacijo in okrevanje po njej.

- Dobro bi bilo, da se za poznejše okrevanje na domu pripravite že prej ter prijateljem in družini sporočite, kako vam lahko najboljše pomagajo. Premislite o tem, kaj boste jedli, ali potrebujete dodatno opremo, ali lahko doma kaj spremenite, da olajšate svoje okrevanje.
- Če se domov vrnete isti dan, ko ste prejeli lokalni anestetik ali sedacijo, boste morali angažirati odgovorno, odraslo osebo, ki vas bo odpeljala domov z avtom ali taksijem in ostala z vami do 24 ur. Informacije za osebe, ki skrbijo za nekoga, ki je pravkar imel splošno anestezijo ali sedacijo, najdete v našem letaku *Skrb za osebo, ki je dobila splošno anestezijo ali sedacijo*: www.rcoa.ac.uk/patientinfo/sedation
- Za informacije o pripravah na operacijo sive mreže preberite našo brošuro *Priprave na operacijo sive mreže*, ki jo lahko najdete na naši spletni strani: www.rcoa.ac.uk/patientinfo/cataract

Klinika za predoperativno oceno

Ko je enkrat datum operacije znan, je potreben zdravstveni pregled. Morda vam bodo poslali kratek vprašalnik o vašem zdravju ali pa vas bodo prosili, da obiščete kliniko za predoperativno oceno. Medicinske sestre običajno vodijo kliniko za predoperativno oceno, zdravnik pa je na voljo za nasvet.

Zastavili vam bodo podrobna vprašanja o vašem splošnem zdravstvenem stanju, zdravilih, alergijah in vaši aktivnosti. Če potrebujete kakršne koli preiskave, jih bodo uredili na tej kliniki.

Vprašali vas bodo tudi o vaši situaciji doma, da imate po operaciji zagotovo dovolj podpore. Pomembno je načrtovati, kako vam bo po operaciji šlo doma in ali lahko kdo ostane pri vas, da pazi na vas in pomaga pri kapljicah za oko. Če slabo vidite na drugo oko, je to še posebej pomembno. Morda boste želeli tudi premakniti pohištvo, da se vam bo po operaciji lažje premikati po stanovanju.

Vaša običajna zdravila

Osebjem v kliniki za predoperativno oceno bo zabeležilo zdravila, ki jih jemljete. Prinesite s seboj seznam ali sama zdravila v njihovi embalaži. To se tiče tudi vseh zdravil brez recepta ali na osnovi zelišč, ki jih jemljete.

Večino zdravil lahko pred operacijo jemljete kot običajno. Nekatera zdravila ali tablete pa je treba ustaviti dan ali nekaj dni pred operacijo. Dobili boste navodila, kaj lahko jemljete in kaj morate nehati jemati. Ta navodila so pomembna in se jih je treba natančno držati.

Če jemljete klopidogetrel, rivaroksaban, varfarin ali druga 'zdravila za redčenje krvi', boste morda zanje potrebovali posebna navodila. Prenehati uporabljati ta zdravila lahko pomeni tveganje, zato se o tem pogovorite s svojim svetovalcem. Mogoče vam za operacijo sive mrežnice ne bo treba nehati jemati ta zdravila.

Na dan operacije

Prejeti morate jasna navodila, če morate in kdaj morate prenehati jesti in piti.

Če o tem ni govora ali če vam ne svetujete drugače, morate običajna zdravila jemati kot predpisano. Upoštevajte vsa navodila, ki vam jih dajo glede hrane in pijače pred operacijo. Dobite lahko vodo, da vzamete vse tablete, ki jih potrebujete.

Če imate na dan operacije kašelj ali prehlad, pokličite oddelek za nasvet. Morda bo treba vašo operacijo preložiti.

S seboj vzemite vsa zdravila, tablete in inhalatorje, da jih bodo zdravniki in medicinske sestre lahko pregledali.

Srečanje z vašim kirurgom

Vaš očesni kirurg (oftalmolog) vas bo pregledal. Preveril bo, katero oko se operira, in se o operaciji pogovoril z vami. Prosil vas bo, da podpišete obrazec za soglasje, in postavil oznako poleg očesa, ki se bo operiralo.

Srečanje z vašim anesteziatom

Če z očesnim kirurgom dela anesteziatom, se boste srečali tudi z njim, da vam odgovori na vsa vprašanja glede anestezije.

Morda boste srečali tudi s pomočniki za anestezijo, ki so visoko usposobljeni zdravstveni delavci. Več o njihovi vlogi in o skupini za anestezijo lahko preberete na naši spletni strani: www.rcoa.ac.uk/patientinfo/anaesthesia-team

Kaj boste morda hoteli vprašati vašega anesteziata ali kirurga

- Kdo mi bo dal anestezijo?
- Ste to vrsto anestetika dostikrat uporabili?
- Ali moram dobiti lokalni anestetik?
- Kakšna so tveganja za to vrsto anestetika?
- Ali imam kakšna posebna tveganja?
- Kako se bom počutil zatem?

Lahko dobim nekaj, kar mi pomaga, da se sprostim?

Vaš anesteziatom in drugo osebje v operacijski sobi so zelo navajeni na to, zagotovijo da se ljudje pomirijo in jim pomagajo, da se sprostijo. Včasih se lahko dajo pomirjevala. Vendar lahko med operacijo povzročijo težave, če zaspate, nato pa se nenadoma zbudite in premaknete, ali če se dihanje upočasni. O svojih težavah se pogovorite z anesteziatom ali kirurgom. Z vami se bodo pogovorili o možnostih, ki so vam na voljo.

Za več informacij o pomirjevalih si oglejte letak o pomirjevalih, ki je na voljo na naši spletni strani: www.rcoa.ac.uk/patientinfo/sedation

Kaj pride potem?

- Morda boste morali nadeti bolniško haljo. Nekatere bolnišnice ljudem dovolijo, da nosijo svojo obleko. Obleka, ki jo nosite, mora biti udobna in ohlapna okoli vratu.
- Za nekatere operacije vam bo medicinska sestra na oddelku dala nekaj kapljic za oko, da dilatira zenico (da se ta poveča). Vaš vid bo nekaj časa nekoliko zamegljen.
- Pred odhodom v operacijsko sobo je smiselno iti na stranišče, da boste lahko mirno ležali.
- Medicinska sestra vas bo v operacijsko sobo prepeljala na nosilih ali z invalidskim vozičkom, lahko pa, če želite, greste peš.

Osebjem v operacijski sobi vam bo postavilo nekaj vprašanj, da potrdi vašo istovetnost in za kakšen poseg gre pri vas. Preverili bodo, katero oko se operira, in preverili vaš obrazec za soglasje.

V sobi za anestezijo

Poskrbeli bodo za to, da vam bo na vozičku za operacijo udobno. Pod kolena pogosto dajo blazino, da razbremenijo hrbet in boke.

Vaš anesteziist bo lahko da namestil opremo za spremljanje:

- **vaše srce:** nalepke na prsih (elektrokardiogram ali EKG)
- **vaš krvni tlak:** na roko boste mogoče dobili manšeto za krvni tlak. Tako se lahko med operacijo vsakih 5 do 15 minut izmeri krvni tlak. Lahko da boste zaradi tega imeli občutek, da vam nekaj stiska roko
- **raven kisika v krvi:** na vaš prst bo nameščena sponka (naprsni pulzni oksimeter).

Lahko da bodo v veno na hrbtne strani vaše dlani vstavili iglo za kanilo (tanko plastično cevko). Pritrdijo jo z obližem. To je za anesteziista, da vam lahko da kakšna zdravila, ki jih boste morda potrebovali.

Ekipa za anestezijo bo znova preverila vaše ime, vaš datum rojstva in operacijo, ki jo imate.

Nato vam bo anesteziist ali očesni kirurg dal kapljice za oko in / ali injekcije, da oko otrpne.

Prejetje anestezije

Ali bo lokalni anestetik bolel?

To je odvisno od posameznika. Lahko pride do zbadanja, pritiska ali bolečine, ki običajno traja manj kot minuto.

Kaj se zgodi ob dajanju lokalnega anestetika?

Oko, ki ga operiramo, bo zaprto, da se prepreči kakršno koli dotik in poškodba površine očesa. Osebjem vam lahko masira oko, pritiska nanj ali na zaprto oko položi majhno utež, da se anestetik enakomerno širi.

Kako vem, da anestetik deluje?

Vaš anesteziist ali očesni kirurg bo preverjal vaše oko, da se prepriča, ali je otrplo. Morda boste morali pogledati v različne smeri, da anesteziist oceni učinke anestetika. Ko bodo zadovoljni z delovanjem anestetika, vas bodo odpeljali v operacijsko dvorano.

Kaj se zgodi v operacijski dvorani?

- Priključili bodo naprave za nadzor srca in utripa.
- Medicinska sestra se bo prepričala, da udobno ležite.
- Ekipa za operacijo bo ponovno naredila kontrolo, da potrdi vaše podatke in da je vsa oprema pravilna.
- Oseba iz ekipe vam bo lahko ponudila, da vas drži za roko ves čas operacije.
- Sterilna kirurška folija bo postavljena na vaš obraz kot šotor, da bo območje okrog očesa čisto. Na foliji bo luknja, da bo kirurg lahko delal na vašem očesu.
- Pod kirurško folijo bo mogoče položena cev, ki bo pihala svež zrak / kisik okoli ust in nosu. To pomaga, da se med operacijo počutite prijetno.

Območje okoli očesa boste očistili s hladno tekočino. Med operacijo se z vodo ohranja vlažnost očesa. Čeprav se pazi, da ta voda ne kaplja po obrazu, se je včasih temu težko izogniti.

Ali smem med operacijo govoriti?

Medtem ko vam kirurg operira vaše oko, je bolje, da ne govorite, razen če vas kirurg kaj vpraša. Premikanje obraza lahko vpliva na operacijo. Če želite nekaj povedati, je bolje, da zamahnete z roko in očesni kirurg bo prenehal z delom, da boste lahko kaj rekli.

Kaj bo slišati?

Med operacijo boste slišali kirurga, kako govori s kirurško ekipo. Oprema v operacijski dvorani lahko oddaja različne zvoke. Monitor za srce lahko "piska". Nekateri stroji imajo ženski glas, ki vsake toliko časa prebere sporočila. Tako kirurg izve, da so se nastavitve spremenile. Če kirurg želi, da kaj storite, da na primer malo dvignete brado, vas bo poklical po imenu. Če se vaše ime ne omeni, se vam ni treba odzvati.

Bo kaj videti?

Običajno boste lahko videli močne luči in med operacijo boste morda zaznali kakšen premik. To je odvisno od posameznika. Podrobnosti ne boste mogli videti nobenih in stvari bodo videti zabrisane.

Kaj se bo še zgodilo?

Kirurg operira z drobnimi instrumenti, ki segajo v vaše oko - oko se ne odstranjuje iz običajnega položaja.

Bom med operacijo čutil bolečino?

Zavedali se boste, da kirurg dela, in običajno čutili nekaj dotika in pritiska. Vendar ne bi smeli čutili bolečin. **Če v katerem koli trenutku čutite nelagodje ali bolečino, dajte to kirurgu vedeti, da vam, če je treba, da več anestezika.**

Kaj če pomežiknem?

Majhna sponka drži očesno veko odprto. To pomeni, da lahko z drugim očesom še vedno lahko mežikate. Dokler ne premikate glave, ni problema z mežikanjem.

Kaj pa, če se želim premakniti, zakašljati, očistiti grlo ali se popraskati po nosu?

Ležati bi morali dokaj mirno in sproščeno. Pred kakršno koli pomembnejšo motnjo (kot je kašljanje, praskanje ali spreminjanje lege) morate z roko opozoriti kirurga. Kirurg bo prenehal z delom, da se boste lahko varno premaknili.

Kaj pa, če med operacijo zadremam?

Pomembno je, da med operacijo ostanete budni, saj lahko nenaden premik, ko se prebudite iz spanja, lahko poškoduje oko. Kirurg bo redno preverjal, da ste budni in da se počutite udobno. Opozorili vas bodo tudi, če boste kdaj morali biti še posebej mirni.

Imam šibek mehur. Kaj če moram na stranišče?

Bistveno je, da tik preden vas pripeljejo v operacijsko sobo izpraznite mehur. V primeru, da čutite potrebo na stran in se ne morete zdržati, se obrnite na operacijsko ekipo, ki vam bo lahko pomagala.

Ali lahko med operacijo začutim bolečino?

Ja. Pri nekaterih postopkih lahko anestetik začne ponehavati. Če v katerem koli trenutku čutite nelagodje ali bolečino, dajte to kirurgu vedeti.

Kako dolgo traja operacija?

Večina postopkov traja med pol ure in eno uro. Nekateri postopki lahko trajajo do dve uri. Kirurg vam bo dal oceno, kako dolgo bo lahko da trajalo.

Ali lahko med operacijo nosim svoj slušni aparat?

Običajna praksa je, da slušni aparat odstranite na strani, kjer je oko, ki se operira, ker lahko tudi pri previdnem delu voda pride v uho, tako da slušni aparat lahko da ne deluje več pravilno in začne oddajati zvoke. Slušni aparat lahko nosite na strani, kjer se ne operira.

Po operaciji

Medicinska sestra vas bo z vozičkom odpeljala nazaj na oddelek. Oko vam lahko ostane otrplo dve do tri ure, lahko da tudi dlje.

Oko se lahko do naslednjega dne pokrije z blazinico za zaščito, da ne bi odrgnili med spanjem. Ko odstranite očesno blazinico, boste mogoče nekaj ur videli dvojno.

Kdaj lahko začnem jesti in piti?

Ko pridete na oddelek, bi morali biti tako daleč, da lahko začnete jesti in piti.

Kdaj grem domov?

Ko se počutite dobro in ste nekaj pojedli in popili, lahko greste domov.

Če ste dobili pomirjevala, vas mora odgovorna odrasla oseba z avtom ali taksijem odpeljati domov. Otrok ne bi smeli 24 ur imeti na skrbi in upoštevati bi morali nasvete v spodnjem navodilu.

Informacije za osebe, ki skrbijo za nekoga, ki je pravkar imel splošno anestezijo ali dobil sedacijo, najdete v našem letaku *Skrb za osebo, ki je dobila splošno anestezijo ali sedacijo*: www.rcoa.ac.uk/patientinfo/sedation

Oddelčna medicinska sestra vam bo povedala vse o zdravilih, ki jih morate vzeti, in vam dala pisna navodila. Kapljice za oko se lahko po operaciji uporabljajo za to, da se zmanjša vnetje (oteklina) in prepreči okužba. Povedali vam bodo, ali se morate vrniti na kliniko na pregled.

Kako je z bolečinami?

Ko anestetik poneha, lahko občutite zaradi operacije nekaj bolečine. Morda boste potrebovali zdravilo proti bolečinam, kot je paracetamol.

Če imate hude bolečine, se obrnite na številko, navedeno v dokumentih, saj to ni normalno in lahko kaže na problem.

Ali rabim kakšno posebno nego?

- Izogibajte se drgnjenju očesa.
- Ščitite oči (zlasti ob vetrovnem vremenu), da vam kaj ne zaide v oči.
- Izogibajte se težkemu dvigovanju, naporni telovadbi in plavanju za nekaj časa, kot vam svetuje skupina, ki skrbi za vas.
- Če se vam vid poslabša ali če oko postane zelo boleče, se takoj obrnite na bolnišnico za nasvet.
- Izogibajte se nošenju kontaktnih leč, dokler se ne pogovorite s svojim zdravnikom.

Trudimo se, da bi bili podatki v tej zloženki točni in aktualni, vendar tega ne zagotavljamo. Ne pričakujemo, da bodo te splošne informacije odgovorile na vsa vprašanja, ki bi jih lahko imeli, ali da bi obravnavali vsa področja, ki bi se vam zdela pomembna. O izbiri ali morebitnih težavah, se posvetujte s svojim zdravniškim osebjem, pri tem pa naj vam ta navodila služijo kot vodilo. Zloženka se ne sme obravnavati kot zdravniški nasvet. Ne sme se uporabljati za komercialne ali poslovne namene. Za celotno izjavo o omejitvi odgovornosti kliknite tukaj (www.rcoa.ac.uk/patient-information/translations/slovenian).

Vse prevode je zagotovila prevajalska skupnost Translators without Borders (Prevajalci brez meja). Kakovost teh prevodov je preverjena, kljub temu pa obstaja nevarnost netočnosti in napačne interpretacije nekaterih informacij.

Povejte nam svoje mnenje

Predlogi, kako izboljšati ta letak, so dobrodošli.

Če imate kakršne koli pripombe, nam jih lahko pošljete na:

patientinformation@rcoa.ac.uk

Royal College of Anaesthetists

Churchill House, 35 Red Lion Square, London WC1R 4SG
020 7092 1500

www.rcoa.ac.uk

Peta izdaja, februar 2020

Ta letak bo pregledan v treh letih od datuma objave.

© 2020 Royal College of Anaesthetists

Ta letak je dovoljeno kopirati za pripravo gradiva z informacijami o pacientih. Navedite prosimo ta izvorni vir. Če želite del tega letaka uporabiti v drugi publikaciji, morate poskrbeti za ustrezno potrdilo in odstraniti logotipe, blagovno znamko in slike. Za več informacij se obrnite na nas.